

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1
RELATIONSHIP BETWEEN DIGITAL LEADERSHIP
AND SCHOOL EFFECTIVENESS OF UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

นายสุวัช เขาวนเกษม¹ รศ.ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์² และผศ.ดร.สุดารัตน์ สารสว่าง³

Supawatt Chao-kasame¹ Wisut Wichitputchraporn² Sudarat Sarnswang³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1,2,3}Faculty of Education, Kasetsart University

*Corresponding Author, e-mail: supawatt.ch@ku.th โทร 0994699654

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 2) ประสิทธิภาพโรงเรียน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนเหล่านี้ ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ จากโรงเรียนจำนวน 31 โรงเรียน รวม 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม ด้านการสร้างโอกาส ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการสร้างภาพลักษณ์ ด้านการสื่อสาร และด้านการสร้างภาพลักษณ์ 2) ประสิทธิภาพโรงเรียน องค์ประกอบโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ด้านการแข่งขัน รองลงมา คือ ด้านการสร้างสรรค์ ด้านการร่วมมือ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านการควบคุม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำที่ยั่งยืนของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ประสิทธิภาพโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study The level: 1) digital leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office 1; 2) Level of school effectiveness ; and 3) relationship between digital leadership of school administrators and effectiveness of these schools. Using a questionnaire, the data were collected from subject area leaders of 31 schools, eight from each school, for a total of 248. The data were then analyzed in terms of frequency, percentage, mean, and Pearson Product Moment relationship coefficient.

The results of this research were as follows. 1) The overall digital leadership of these school administrators was at the high level. Its seven factors were ranked from the top as: student participation, learning, adjustment of learning area and environment, opportunity provision, public relations, communication and branding, in that order. 2) The overall effectiveness of these schools was also at the high level. Aspects of the effectiveness were ranked from the top as: competitiveness, creativity, cooperation, and control. 3) Digital leadership of school administrators and effectiveness of these schools were highly related at the statistical significance of 0.01

Keywords: Digital leadership Effectiveness of School

บทนำ

สถานการณ์การก้าวกระโดดของเทคโนโลยีที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ให้กลายเป็นมนุษย์ดิจิทัล (digital humanities) เน้นการทำกิจกรรมหลักสำคัญ 4 ประการ คือ การสืบค้นด้วยดิจิทัล (digital inquiry) การเรียนรู้ด้วยดิจิทัล (digital learning) การเรียนรู้สื่อใหม่ (New media study) และการใช้สื่อใหม่ (new media practice) โดยได้มีการรวมตัวกันทำให้เกิดเป็นสังคมดิจิทัลอันเป็นยุคที่อินเทอร์เน็ตอยู่ในทุกสิ่งทุกอย่าง (internet of thing) เนื่องจากการพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีโปรแกรมและการใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถเคลื่อนที่ไปพร้อมกับคนได้ตลอดเวลาและสามารถประมวลข้อมูลและแสดงผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วส่งผลให้คนสามารถอย่าง (internet of things) เนื่องจากการพัฒนาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีโปรแกรมและการใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์และสามารถเคลื่อนที่ไปพร้อมกับคนได้ตลอดเวลาและสามารถประมวลข้อมูลและแสดงผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วส่งผลให้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลและ

องค์ความรู้ได้อย่างไรขีดจำกัด โดยในปัจจุบันร้อยละ 50 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในประเทศแถบเอเชีย นอกจากนี้ในมิติทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีดิจิทัลยังทำให้สามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลโดยได้มีการผลักดันนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศให้ก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ที่เน้นขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตาม ได้พบว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงมากกว่าใช้ค้นคว้าหาองค์ความรู้และใช้พัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(ทีดีอาร์ไอ), 2558; กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559; กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากการเปลี่ยนแปลงข้างต้นที่กล่าวมา การพัฒนาประชากรให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่จะช่วยพัฒนาให้บุคลากรมีศักยภาพสูงสุด คือ การศึกษาที่มีคุณภาพสูง แต่ในปัจจุบันระบบการศึกษาไทยนั้นมีปัญหาอย่างมากคือมีระดับการเรียนรู้ที่ต่ำกว่ามาตรฐานในการประชุมเวทีเศรษฐกิจโลก (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) 2558) การจัดลำดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาของไทยอยู่ในลำดับที่ 8 ของสมาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งแสดงผลต่อภาพลักษณ์ของการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก วงการการศึกษาไทยควรปรับกระบวนการเรียนรู้ให้มีการทำงานเป็นกลุ่มมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการลงทุนในด้านการศึกษาเป็นมูลค่าสูง จากงบประมาณด้านการศึกษาสูงเป็นอันดับ 2 รองจากงบประมาณด้านการป้องกันประเทศ แต่ระดับคุณภาพการศึกษาไทยที่เทียบเคียงกับประเทศอื่น ๆ ในเวทีโลกยังคงอยู่ในระดับต่ำ เด็กวัยเรียนจำนวนมากไม่อยู่ในระบบการศึกษาภาคบังคับ เด็กวัยเรียนที่อยู่ในระบบโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพโรงเรียนในพื้นที่ต่างก็มีคุณภาพไม่เท่าเทียมกันเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษเกิดปัญหาเชิงความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมส่งผลถึงปัญหาสังคมมีเด็กออกนอกระบบโรงเรียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อการสร้างคนที่มีคุณภาพ

การศึกษาในยุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง(สุกัญญา แซ่ม้อย, 2560) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหาร

สถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทัน เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (technology leadership) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (innovative leadership) และพัฒนาความรู้ ประสบการณ์เหล่านี้เป็นสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 31 โรงเรียน โดยวิธีการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ตัวอย่าง 31 โรงเรียน นำมาสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายคำนวณตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของโรงเรียน กำหนดผู้ให้ข้อมูล ได้แก่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 5)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 6)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา 7)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 8)หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รวมผู้ให้ข้อมูล 248 คน

2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิสถิตทางการศึกษา และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นแบบสอบถามปลายปิดใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งข้อคำถามภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การสร้างภาพลักษณ์ การมีส่วนร่วมของนักเรียน การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ และการให้โอกาส

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เป็นแบบสอบถามปลายปิดใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งข้อคำถามประสิทธิผลโรงเรียน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการแข่งขัน ด้านการร่วมมือ ด้านการควบคุม และด้านการสร้างสรรค์

1.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาคั่นคว้าอิสระแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้ศึกษาปรับปรุงข้อคำถามในแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะจึงได้เครื่องมือในการศึกษาเป็นแบบสอบถามทั้งสิ้น 80 ข้อ ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการคั่นคว้าอิสระและพร้อมที่จะนำแบบสอบถามไปสู่ขั้นตอนการทดลองใช้กับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามภาวะผู้นำที่ยั่งยืนของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาคแต่ละแบบวัด เท่ากับ 0.951 , 0.976 ตามลำดับ

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 5) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 6) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา 7) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 8) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 248 คน จากทั้ง 31 โรงเรียน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเองระหว่างวันที่ 7 มกราคม 2563 ถึง 24 มกราคม 2563 และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามทั้งหมด

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา อายุ และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในปัจจุบัน โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลภาวะผู้นำคุณคิทัตและประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำคุณคิทัตของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำไปเทียบเกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) ดังนี้ ต่ำกว่า 0.20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ, 0.21- 0.40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับ

ค่อนข้างต่ำ, 0.41- 0.60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง, 0.61- 0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมาก และ 0.81- 1.00 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

1. ผลการศึกษาข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับเพศ วุฒิสถิตที่สุดทางการศึกษา อายุ และตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในปัจจุบัน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ 1) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 4) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 5) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ 6) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา 7) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี 8) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 248 คน สถานภาพด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 127 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 51.2 สถานภาพด้านวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 56.9 ด้านอายุ ส่วนใหญ่อายุ 30-40 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.70 สถานภาพด้านตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระ ละ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

2. ผลการศึกษาภาวะภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าพบว่าโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.35) (S.D. =0.221) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการเรียนรู้ (\bar{X} =4.41) (S.D. =0.285) รองลงมาคือ ด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม (\bar{X} =4.35) (S.D. =0.340) และด้านการสร้าง โอกาส (\bar{X} =4.35) (S.D. =0.297) ส่วนด้านการสื่อสารและด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (\bar{X} =4.33) (S.D. =0.290) และ (\bar{X} =4.33) (S.D. =0.413) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่าโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่าโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.01) (S.D. =0.235) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุดคือด้านการแข่งขัน (\bar{X} =4.45) (S.D. =0.461) รองลงมาคือด้านการสร้างสรรค์ (\bar{X} =4.43) (S.D. =0.395) ส่วนด้านด้านการควบคุมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (\bar{X} =4.33) (S.D. =0.247)

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการศึกษาได้เสนอไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

(n = 248)

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	ประสิทธิผลโรงเรียน				(Ytot)
	ด้านการแข่งขัน	ด้านความร่วมมือ	ด้านควบคุม	ด้านสร้างสรรค์	
ด้านการสื่อสาร	0.201**	0.310**	0.389**	0.433**	0.483**
ด้านการประชาสัมพันธ์	0.210**	0.413**	0.373**	0.393**	0.503**
ด้านการสร้างภาพลักษณ์	0.253**	0.284**	0.319**	0.340**	0.445**
ด้านการมีส่วนร่วม	0.292**	0.297**	0.320**	0.426**	0.491**
ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ	0.180**	0.200**	0.183**	0.272**	0.304**
ด้านการปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม	0.138*	0.279**	0.257**	0.362**	0.366**
ด้านการสร้างโอกาส	0.133*	0.371**	0.444**	0.403**	0.486**
(Xtot)	0.280**	0.428**	0.450**	0.525**	0.611**

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($r = 0.611^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ด้านการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.503^{**}$) โดยที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในด้านการประชาสัมพันธ์สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนด้านความร่วมมือในระดับปานกลาง ($r = 0.413^{**}$) ด้านการมีความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.509^{**}$)

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และการเรียนรู้ นั้นมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ ตามความถนัด และความสนใจ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะคิด และทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เกิดการเรียนรู้ จากการ

ปฏิบัติจริงของผู้เรียน เชื่อมโยงกับการนำเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ต้องลักษณะ บุญธรรม (2559) ที่กล่าวว่า การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่องค์กรทางการศึกษานั้น มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน และจะเกิดขึ้นได้นั้น อยู่ที่ผู้นำองค์กรผู้นำจำเป็นที่จะต้องสั่งสมพัฒนา และแสวงหาให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะทางการบริหารศึกษาที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้นำทางการศึกษาจะต้องกระตือรือร้น ที่จะทำความเข้าใจผู้เรียนในยุคนี้ และหาแนวทางใหม่ที่จะเชื่อมโยงความคิด ความรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรม เป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

2. ประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับ กำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ใน ซึ่งในด้านการแข่งขันอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุดอันเนื่องมาจากปัจจุบันนี้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพในการจัดการศึกษา และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพ ไทแท้ (2559) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องปรับตัว และพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงในองค์กร โน้มน้าวให้ผู้ร่วมงานเห็นความจำเป็นและยอมรับการเปลี่ยนแปลงพร้อมที่จะเรียนรู้ เพิ่มทักษะและการปรับตัว เพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ไม่มีองค์กรใดในปัจจุบันที่จะรักษาสภาพการทำงาน วิธีการทำงาน รูปแบบเดิม ๆ ไว้ได้ เนื่องจากจำนวนคู่แข่งที่มีมากขึ้น กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่รุนแรงขึ้น ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องมีการปรับตัว เพื่อรองรับการแข่งขัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและ ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัลในการกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพโรงเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ต้องลักษณะ บุญธรรม (2559) ที่ศึกษาเรื่องการเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นพลเมืองยุคดิจิทัลที่มีคุณภาพนั้น ผู้นำทางการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องรู้ และเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี รวมถึงวิธีการใช้นวัตกรรมของเทคโนโลยี เพื่อการศึกษานำไปสู่ผลอย่างมีนัยสำคัญที่ดีขึ้นอันเกิดมาจากการยอมรับเทคโนโลยี สู่การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้นำทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่าในด้านการสื่อสารและด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสื่อสาร และแจ้งข่าวสารระหว่างครู บุคลากร ผู้เรียน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างต่อเนื่องในทุกช่องทาง ผ่านเทคโนโลยี หรือสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้ผู้บริหารควรใช้ช่องทางออนไลน์ ในการติดต่อ เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำความรู้มาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและก้าวเข้าสู่สถานศึกษายุคดิจิทัล

1.2 ประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในด้านการควบคุมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษา และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบ มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียนพบว่าภาวะผู้นำยุคดิจิทัลด้านการประชาสัมพันธ์นั้นส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรใช้เครื่องมือสื่อสารสังคมออนไลน์ หรือช่องทางอื่น เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูป เว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับทราบถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารควรสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้รับบริการ ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจ แบ่งปันความรู้และแลกเปลี่ยน แนวทาง และความต้องการของผู้รับบริการ ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่มีสัมพันธ์กับประสิทธิภาพโรงเรียน เช่น บรรยากาศองค์กร วัฒนธรรมองค์กร บทบาทผู้บริหาร เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป

2.2 จากผลการศึกษา พบว่า ด้านการควบคุมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อด้านการควบคุมเพื่อเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.3 จากผลการศึกษา พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนมากที่สุด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาแนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร. 2559. *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ:กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. *แนวทางการปฏิรูปการศึกษา*. เอกสารอัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ต้องลักษณะ บุญธรรม. 2559. “การเป็นผู้นำยุคเศรษฐกิจดิจิทัลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษา.” วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระเจ้าเกล้าพระนครเหนือ 6(2) : 128-134.

วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. 2549. *การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน* (การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์) ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลภาครัฐ. 2559. *นายกเดินเครื่องพัฒนาราชการไทย ย้ำคนยุคใหม่ต้องเชี่ยวชาญไอที*. (online). www.dga.or.th/th/content/913/11511/ , 2 มีนาคม 2561.

สุกัญญา แซ่มซ้อย. 2560. *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุภาพ ไทยแท้. 2559. *โมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำอาจารย์ และภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารผ่านวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถาบันการศึกษาพยาบาล* (ศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อินทร์แปลง อบอุ่น. 2561. *ภาวะผู้นำโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5(2): 25-35

ภาษาอังกฤษ

Chamchoy. S. (2017). *School Management in the Digital Age*. Phitsanulok: Naresuan University Press

Christian Fuchs. 2014. *Social Media: a critical introduction*. Great Britain: SAGE Publications Ltd..

Ministry of Education. (2017). *Educational Reform Guidelines*. Photocopy document. [In Thai]

Ministry of Information and Communication Technology. (2016). *Digital Development for National Economic and Social Development*. Bangkok: Ministry of Information and Communication. [In Thai]

Ob-un. I. (2017). *The school leadership affecting teacher professional development effectiveness in school under the office of secondary educational service area 25*. KRU Research Journal (Graduate Studies) Humanities and Social Sciences, 5(2), 25-35.

Pengsawat. W. (2006). *A Theoretical Model of Instructional Leadership of School Administrator Affecting School Effectiveness*. Journal of Educational Administration Khon Kaen University, 10(2), 13-20. [In Thai]

Taweerat, P. (1997). *Research Methods in Behavioral Science and Social Sciences*. Bangkok: Srinakharinwirot University. [In Thai]

Thailand Digital Government Academy. (2016). *Thai P.M. runs Thai government development, emphasizing that the new generation must be IT experts*. [online]. Available in: < www.dga.or.th/content/913/11511/> Access in: 2 March 2018.

Thaitae. S. (2016). *A Causal Model of Teacher Leadership and Authentic Leadership of Administrators, with Organizational Culture as Mediator, Affecting Effectiveness of Nursing Education Institutions*. Bangkok: Faculty of Education, Kasetsart University.

Ulrich, D. 1996. *The leader of future: New vision, strategies and practice for the next era*. San Francisco. CA: Jossey Bass.

Zhong, Lin. 2016. "The Effectiveness of Digital Leadership at K-12 Schools in Mississippi Regarding Communication and Collaboration During CCRS Implementation" *Dissertations*. 328 (online). www.aquila.usm.edu/dissertations/328. March 19, 2018.